

Till

Finansdepartementet

Ert Dnr: Fi2026/01676

**Europeiska kommissionens förslag till
förordning om utveckling av moln och AI KOM
(2026) 502****Sammanfattning**

Stockholms stad delar målen i EU-kommissionens förslag men efterfrågar ytterligare analys, tydligare regler och flexibilitet vid genomförandet. Hänsyn behöver tas till att den digitala mognaden ser olika ut i Europa, samt befintliga investeringar och nuvarande regelverk. En ökad datacenterkapacitet är positivt, men det centrala är att den leder till fler tjänsteleverantörer, det minskar risker för inlåsnings effekter och ökar konkurrensen. Stockholms stad är också positiv till effektiva administrativa processer, men konstaterar att det är oklart hur accelerationszonerna för att bygga ut datacenter kommer utformas, det gör att deras konsekvenser är svåranalyserade. En kraftig utbyggnad av datacenterkapaciteten kan påverka energinfrastrukturen, elektrifieringen och prisbilden. Därför behövs flexibla lösningar som tar hänsyn till befintliga och planerade investeringar. Spillvärme bör fortsatt integrerats i energisystemet.

Stockholms stad är preliminärt positivt till förslaget om tillitsnivåer för molntjänster, som kan underlätta offentliga upphandlingar. Upphandlande myndigheter bör dock själva kunna avgöra hur kvalitativa och icke-prisbaserade värden ska vägas in, utan detaljstyrning från EU-nivå.

Ställningstaganden

Stockholms stad vill inledningsvis understryka behovet och vikten av förordningen och ställer sig positiva till dess ambition och mål. Både förutsättningar och regelverk för moln- och AI-tjänster har stor inverkan och en avgörande betydelse för hur Stockholms stad kan arbeta med digitala tjänster och lösningar. Stockholms stad instämmer i kommissionens mål att stärka kapacitet, konkurrenskraft och digital suveränitet inom molntjänster och på AI-området. Detta bedöms kunna medföra positiva effekter för den fortsatta digitaliseringen inom staden.

- *Stockholms stad betonar att staden delar målen och ambitionen från kommissionens förslag men understryker att*

det behövs en vidare analys och förtydliganden inom flera av åtgärderna inom förordningen.

- *Stockholms stad understryker* behovet av tydlighet i hur förordningen relaterar till befintliga EU-regler för att undvika administrativt betungande implementering.
- *Stockholms stad betonar* vikten av att förordningen tar höjd för att den digitala mognaden ser olika ut runt om i Europa. En del länder och städer har kommit längre än andra, det behöver därför finnas handlingsutrymme, flexibilitet och hänsyn till befintliga investeringar.
- *Stockholms stad instämmer* i behovet av ökad datacenterkapacitet, men betonar att om inte den ökade kapaciteten leder till fler tjänsteleverantörer som levererar kvalitativa konkurrenskraftiga tjänster, i förhållande till de globala aktörerna, riskerar mervärdet att utebli.
- *Stockholms stad betonar* att det är centralt att förordningen understödjer en ökad konkurrenskraft på marknaden, skapar fler valmöjligheter och främjar innovation. Valmöjligheter underlättar för staden att använda sina resurser effektivt och ställa krav. En ökning av europeiska tjänster främjar konkurrenskraften och kan öka utbudet av leverantörer och därmed minska risken för inlåsnings effekter.

Forskning, utveckling och innovation

Stockholms stad instämmer i förslagen för forskning, utveckling och innovation.

- *Stockholms stad betonar* att det är viktigt att även kommuner och regioner har en roll i forsknings- och innovationsarbetet givet det invånarnära uppdraget. Detta för att säkerställa att tjänster som utvecklas möter behoven, kan tillämpas och implementeras. Kommuner och regioner har dessutom tillgång till flera relevanta datamängder och kan erbjuda möjligheter till test och utveckling.
- *Stockholms stad instämmer* i kommissionens förslag om att inrätta nationella AI-center och understryker behovet av att inkludera både privat och offentlig sektor för att främja ett brett införande av AI i samhället.
- *Stockholms stad noterar* att det i förordningen finns förslag om framtagande av nationella moln- och AI-strategier. Stockholms stad betonar behovet av att en sådan strategi stöds av nationell finansiering för att täcka bland annat tröskelkostnader, för att kunna uppnå nationella och

européiska mål om enhetlighet i data och förutsättningar för interoperabilitet.

- *Stockholms stad betonar* att det även under nästa programperiod behöver finnas tillgång för städer till finansieringsmöjligheter från EU-nivå. Annars riskeras städernas deltagande i innovation och utvecklingsprojekt att minska. Städer spelar en central roll, både som testbäddar och som inköpare av produkter och tjänster.

Datacenterkapacitet

I kommissionens förslag föreslås att tillståndprocesser för datacenter ska simplificeras och särskilda accelerationszoner ska införas i medlemsländer.

- *Stockholms stad noterar* förslaget om att införa dessa accelerationszoner och delar bedömningen att det i grunden är positivt att införa effektiva administrativa processer som underlättar för såväl staden som näringslivet, samtidigt som krav upprätthålls och kvalitet samt rättssäkerhet säkerställs.
- *Stockholms stad vill samtidigt framhålla* att det i nuläget är oklart hur dessa zoner närmare kommer att utformas, vilket försvårar möjligheten att analysera förordningens konsekvenser. Det är rimligt att anta att förordningen kan komma att påverka såväl miljöbalken som plan- och bygglagen och det lokala elnätet, därmed även det kommunala planmonopolet och tillsynsansvaret. Det finns därför behov av ytterligare klargöranden av hur dessa ansökningsförfaranden kan komma att utformas. Vidare noteras att denna typ av förslag, att införa särskilda zoner för snabbare etableringsprocesser, återfinns i andra förordningar från EU-nivå. Det är viktigt att det finns en samstämmighet i införandet av dessa zoner, för att undvika att det är olika tillståndprocesser som lättas i olika zoner- något som kan riskera att försvåra administration, planering och tillståndprocesser i stort.
- *Stockholms stad understryker* behovet av en tydlig analys av hur accelerationszoner ska kunna genomföras samt vilka konsekvenser de får för svensk lagstiftning.
- *Stockholms stad påminner* om vikten av att det kommunala självstyret respekteras i framtagandet av dessa zoner.
- *Stockholms stad noterar* att en kraftig utbyggnad av datacenterkapaciteten kan få stor påverkan på energipriser och energinfrastrukturen och därmed försvåra elektrifieringen av samhället samt övrig näringslivetablering. Spillvärme från datacenter och annan

likande verksamhet bör fortsätta att integreras i energisystemet. Detta måste beaktas i den föreslagna förordningen men även i kommissionens arbete med revideringen av energieffektiviserings- och förnybarhetsdirektiven. Kommuner och regioner behöver flexibilitet att välja kostnadseffektiva lösningar utifrån lokala förhållanden.

- *Stockholms stad betonar* att om datacenter ska etableras att det är viktigt att krav ställs på energiåtervinning via exempelvis fjärrvärme. Utöver att granska var i elnätet det finns effekt måste det granskas hur dessa etableringar är en del av ett optimerat energisystem.
- *Stockholms stad betonar* att konsekvenserna av den storskaliga etablering som kommissionen föreslår behöver utredas tydligt.

Digital autonomi

I sitt förslag till förordning föreslår kommissionen införandet av ett fyrgradigt klassificeringssystem för tillitsnivåer på EU-nivå utifrån säkerhet och suveränitet.

- *Stockholms stad instämmer* i förslaget om att införa ett klassificeringssystem. Ett unionsomfattande godkännande kan bidra till enklare processer, underlätta upphandlingar och effektivisera inköpsprocesser.
- *Stockholms stad är preliminärt positivt* till förslaget om att inrätta olika tillitsnivåer avseende säkerhet och suveränitet, samt att varje medlemsstat ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för att pröva ansökningar om att få ett erkännande som tillhandahållare inom en viss tillitsnivå, samt utöva tillsyn.
- *Stockholms stad noterar* att enligt det remitterade förslaget till ny förordning ska upphandlande myndigheter använda så kallade icke-prisbaserade tilldelningskriterier för att bedöma i vilken utsträckning leverantörer bidrar till utvecklingen av ett europeiskt moln- och AI-ekosystem. Stockholms stad ser positivt på att främja en sådan utveckling, men menar att det är olämpligt att i en förordning reglera att detta specifikt ska ske i utvärderings-fasen av en upphandling. Stockholms stad menar att det är viktigt att Kommissionen tar hänsyn till att upphandlande myndigheter kan beakta kvalitativa värden inte bara i utvärderingsfasen utan även, inte sällan på ett bättre sätt, genom att ställa obligatoriska krav. Stockholms stad menar att förslaget bör omformuleras på ett sätt som möjliggör för upphandlande myndigheter att välja vilken

metod som ska användas för att ta sådana hänsyn, utifrån omständigheterna i den enskilda upphandlingen. Till exempel om det ska göras med beaktande av tilldelningskriterier, obligatoriska krav eller båggedera.

- *Stockholms stad understryker* vikten av att beakta att inte bidra till ytterligare komplexitet i regelverket eller onödig administration för offentlig upphandling eftersom regelverket redan i dag är komplext. Hänsyn behövs tas till de pågående förenklingsprocesserna på EU-nivå samt kommissionens kommande uppdatering av upphandlingsreglerna.
- *Stockholms stad betonar* vikten av säkra och tillitsfulla system särskilt i relation till tredjeland. Risker att känsliga data kan läcka till aktörer i tredjeland hämmar användningen av digitaliseringens fulla potential. Givet att mycket av data som Stockholms stad innehar är känsliga data är det av största vikt att minimera risker med otillbörlig påverkan från ett tredjeland på leverantörer och tjänsteleverantörer. En ökad mängd europeiska tjänste-leverantörer kan vara riskminimerande för stadens användning av molntjänster framåt.
- *Stockholms stad noterar* att en av de största utmaningarna som staden har i övergången till molntjänster ligger i farhågor kring risken för leverantörsberoende. Särskilt i hänsyn till dess långsiktiga konsekvenser för kostnader, flexibilitet och säkerhet.
- *Stockholms stad betonar* att interoperabilitet, öppna applikationsprogrammeringsgränssnitt och möjligheten att migrera data och konfigurationer är nödvändiga förutsättningar för en hållbar användning av molntjänster inom den offentliga sektorn.
- *Stockholms stad noterar* att en brist med nuvarande utbud bland molntjänstleverantörer är avsaknad av alternativ för att undvika leverantörsberoende. Nuvarande erbjudande begränsar ofta möjligheten att migrera data och kritiska konfigurationer utan betydande tekniska eller ekonomiska hinder. För organisationer inom offentlig sektor undergräver detta långsiktig flexibilitet, kostnadskontroll och operativ motståndskraft.
- *Stockholms stad ser* ett behov av fler leverantörsneutrala lösningar som säkerställer interoperabilitet.
- *Stockholms stad menar* att åtgärder för att förbättra den offentliga förvaltningens tillgång till och användning av

molntjänster bör ta hänsyn till lokala insatser som krävs för att anpassa infrastruktur och data till nya ramverk. Om sådana anpassningar förväntas måste de åtföljas av finansiering eller stödmekanismer, annars blir genomförandet ojämnt.

- *Stockholms stad noterar* även att säkerhetskrav ofta innebär tekniska anpassningar och kompetensutveckling på lokal nivå. Dessa bör stödjas på ett realistiskt sätt genom finansiering och praktisk vägledning, inte bara genom formella förväntningar på efterlevnad.

Stockholm som ovan

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande